

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
11/23
Junia
1867.

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
contienendu o cola si diemetate.

Pretulu pentru Austria

pe Febr. - Sept. 5 fl. -
pe Febr. - Dec. 7 fl. - cr.

Pentru Romania

pe Febr. - Sept. doi galbeni.

Nr.

24.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

III

cursu

anualu.

MEDITATIUNE.

Amoroasa este viet'a cand sufletulu iubescu,
Un sufletu ce i-e frate si impreuna sboru;
Cand geniulu ferice d'asupra ta plutesce, —
Cand esci departe 'n lume de totu ce amagesce
Ilusi'a ce 'mbata antaiulu teu amoru!

Amorulu, dara, astadi, nebuu de veselia!
Si mane se 'njuga capulu la alu prudentiei caru.
Betranulu care plange sburdalnic'a-i junie
Sé spuia, de se póte cá-ci numai singuru scie, —
Sé stramutámu p'o clipa alu timpulu otaru!

Neci gloria, neci auru, neci ghiar'a suferirei,
Natur'a n'o potu smulge din aspirarea sa;
Cá-ci anii mei d'acuma, rebeli fiindu mahnirei,
Sunt flori ce reversáandu-mi profumulu fericirei,
Me facu astadi a crede, si mane a sperá!

Si mane, datu cu totulu l'a mele suvenire,
Amblandu p'ale loru urme, gasescu totu ce-a traitu
Si câte 'mi fura sacre, intr' asta omenire,
Le vedu viindu spre mine, cá tandu-mi cu iubire,
Cá-ci sufletulu traiesce cu cee-a ce-a iubitu.

Berfésca libertin'a, perduta 'n desfrenare,
Murdarulu sibeatu preotu alu unui cultu obscuru.
Amorulu este vecinicu, puternic'a suflare
Ce schimba-alu nostru sange intr'un ferbinte sóre,
Cand fruntea e senina si sufletulu e puru.

Destulu batjocorit'ai a animei simtíre,
Fantasma egoista a secululu teu!
Genuchiele-ti tocite d'atáta umilire,
Nu-ti spunu cá pentru tine nu este mentuire,
Decátu marindu femeia ca p'insusi Dumnedieu?

Respecta-i dara templulu, cá-ci, antr'a sa cadere,
Elu pravalí-va, póte, intregu-ti viitoru, —
Si-atunci, rosíndu tu singuru de propria'ti dorere
Zadarnicu cautá-vei unu portu de mangiare,
Cá-ci tiermulu te respinge, infame caletoru!

Dispretiulu si desgustulu sunt vinetele pete
Intinse peste corpulu de patimi cangrenatu;
Cand inse 'ntr'asta vietia sí 'n caile-i secrete
Nu cauti neci marire, nici geni, o! poete,
Pe bratielu iubirei vei trece leganatu!

Cantandu in demanétia jucandu-te la sóre,
 Lucrandu in mediulu dñei voiosu si neclintitu,
 In séra vei culege, pe unde de sudóre,
 O dulce betranetia si-o bucuria mare,
 Cand vei privi trecutul, cu cugetu liniseitu.

Dar inse pretutindeni, in cela ce-o admira,
 Ca'n celu ce o uresce, sub noru, ca`sub seninu,
 Ori care ar fi cantulu ce-ar resuná pe lira,
 Femei'a e-alu teu geniu, câ-ci dens'a te inspira,
 Femei'a e-a ta pace, femei'a e-al teu chinu!

Cand dar femei'a-e dómna pe viétia nóstra 'n-
 tréga,

Si cand mormentulu nu e de cât unu stinsu crateru,
 Poetu 'ntr'aste locuri e pasere pribéga,
 Cê'si opresce sborulu acolo unde-o léga
 Natur'a ei sublima, de lume séu de ceriu!

Alesandru Candianu.

PAUNU PETRISIORU.

Novela originala poporala.

(Urmare.)

Parintii lui Petrutiu recursera delocu la vragitóre, sê vragéscá de dragoste Lenei. Si lucrulu a devenitu la logodna, fara a se mai vede semnu de contradícere din partea Lenei. Intru adeveru acestu poporu si prin vragitoriele sale inca demustra acea ce ni aréta mitologí'a câ romanii sunt vitia latina de la Latinu fiulu renumitei vragitóre Circe. — Parintii lui Petrutiu erau siguri, câ eversiunea lucrului e eflusu circeicu, si asié logodna se esecutá in o sambeta ser'a intre Petrutiu si Lena cea frumoasa.

Si in ce stâ logodn'a? Parintii ambiloru juni se aduna sér'a la cas'a junei. Aci mai antâiu se pertractédia despre darulu miresei. Anume pe aici mirés'a cere: lada nóua, cisme rosii, peptariu de metasa ori cosiocelu, cosiocu muierescu cu maneci, sirma de aur pentru *turbentiu* ori cépsa pesté cialma — conciu. — Parintii miresei mai ceru, si unele de lipsa la nunta precum carne, vinu etc. Asié catu nu de pucine ori se intempla, de mirele cu tóte provede pe mirés'a sa. Acésta se numesce *tocma*. Si dupa ce mai complanédia si alte trebi familiare, urmédia chiamarea preotului respectiv, la schimbarea anelului séu la esecutarea logodnei rituale. Diurnitate de cununía numesce poporulu logodna. Apoi urmédia ospetiu pana nóptea tardíu cu musica si jocu.

Mai e de insemnatu, câ jun'a ori *mirés'a*

acuma, numai la schimbarea anelului séu logodna se aréta, si atunci cu cea mai mare pudore, cu capulu in pamentu, cu *marama* la gura.

Si inca una impregiurare nu potemu tacé. Junele pe aici se albescu intr' atata, câtu albite aparu cu totulu altele. Apoi si cele mai frumóse se albescu. O datina infernala, care apoi acusi le negresce dintii, le incretiesce pielea feciei. Dar:

Asta-e mod'a, ce sê faci?

Pe candu parintii juniloru la cas'a Lenei, se consulta in chilia despre cele mai susu dñe, atunci in gradina, dupa o gerada de paie se vedeau ocupati doi juni, dóue june si o femeie. Curandu apoi junii se departara cu femei'a si cu o juna, éra jun'a remasa intra intr'o camera laterala, unde ardea o lumina. — Dupa aceea acésta juna, carea nu póte fi alta decâtu Lena, fu condusa de mama-sa in chilia la logodna, si dupa putínu éra si o readuse in camera, de unde nu avea a esê de graba pana la ineperea jocului.

Asié dara tocmirea parintiloru despre darulu miresei, logodirea lui Petrutiu cu Lena urmara fara neci o piedeca, dupa aceea ospetiu si jocu, cu mare bucuria indepartandu-se de catra dioa parintii lui Petrutiu, fara a sci câ Petrutiu nu ~~...~~ *riutia lui* ~~...~~ *incredintiatu*. Unu rebusu ca si carele nu s'a mai audítu in acestu satu. Si care noi lu-vomu deslegá de locu.

IV.

Acestu rebusu a fostu planulu binecompusu a lui Paunu. Avea ceva caracteristicu acestu teneru in tóta fiintia sa. Elu éra conducatoriulu intregi tenerimi intru esecutarea tuturoru datineloru natiunale in Temesiesci. Si spre asié ceva éra destulu de desteru, rafinatu, astutu. Nu-e mirare câ tóte fetele lu-adorau ca pe unu Semidieu, si si Lena aruncá josu galbenii lui Petrutiu pentru Paunu. Apoi la deslegarea acestui rebusu, mai adaugemu si acea impregiurare, câ furarea juneloru, prin care parintii de multe ori se astringu la invoirea casatoriei, e o datina eredita la romani de la insu-si Romulu. — Éra Paunu ce nu éra in stare sê faca pentru Lena sa!

Vediuramu câ Paunu dupa convorbirea cu Gicutia fratele Lenei pe campu disparu desperatu. Elu se duse dreptu a cas'a unde aflá pe mama-sa — o femeia onorífica — veduva, carea torcea cu sora-sa Susana, *matusi'a* lui Paunu, si éra ocupata cu discursulu tocmai de caus'a lui Paunu cu Lena, acarora amoru éra cunoscutu de comunu.

Paunu intră în casa fara a dîce unu cuventu, ci se puse la mēsa, cu fruntea pe palmi, si suspinà adancu!

— Unde ai fostu maichii, de ce esti supe-
ratu? lu-intrebà mama-sa!

Petrutiu suspinà si mai adancu.

— Paunica! — se adresà catra elu matu-
si'a sa Susana — uita-te la matusi'a încóce, si-
mi spune mie ce te dóre! — Avemu noi pe ba-
b'a Flórea, ti-scie ea descantá de leacu.

— Paunu vediù cã i s'a gâcitu desperatiu-
nea, si-descoperì tóta convorbirea cu Gicutia,
si apoi adause: Hei Petrutiu! tu esti mai bogatu
de cãtu mine! Tu poti fi barbatulu Lenei! Dar
tiene minte! Si cu asta voi sê parasésca chili'a!
Nu-si aflá locu in casa.

— Nu maichii, tiuce-te maic'a, remani a
casa, fi pe pace. Adu-ti a minte cã tatateu —
Ddiu sê-lu ierte — a fostu omu de omenía, scfi
ce ti-au dîsu elu pe patulu de mórte? dîse ma-
ma-sa cu ochi lacrimandi.

Paunu intr' adeveru avea cugetu de res-
bunare. Dar lacrimile mamei sale lu-moiara.

— Nu te teme mama! io nu uitu pe tatalu
meu! Dar io am unu gandu! Numai siedeti aci
pana me reintoreu. — Si cu asta perì din casa.

Femeile remase si nu sciau ce sê dîca de elu?
Eramoscean planurile lui de fieru, si statornic'a
Elu mai avea pe partea sa pe
toti junii satului.

Dar Paunu se reintórse peste unu patrariu
de óra cu mai doi juni insocitu, cu verulu seu
Iosifu fiulu Susanei, si cu Mitru fiulu unui
vecinu, si frate alu Mariutiei lui Fluerasiu, cu
cari distinsu armonisá Paunu.

— Matusia! — dîse Paunu catra Susana,
— asiediend-se toti la mēsa — io am unu gan-
du, si acuma vi l'oiu spune, numai dta matusia
si éca esti doi preteni, sê me ajutati! voiti ori ba?

— Ori ce pentru tine Paune — eschiamara
Iosifu si Mitru.

D'ar dta Matusia?

— Bine sê audîmu — respunse acésta.

— Pecum v'am mai spusu Lena a séra n'a
primitu merulu, si tata seu vre se o silésca ca
mane séra sê se incredintie cu Petrutiu, i-o nu
potu lasá odata cu capulu, — io voescu sê furu
pe Lena. Dta Matusia vei vorbí cu Lena, si ma-
ne sera nainte de *tocma* veti ispraví lucrulu.

— Tocma de aceea am venitu la voi —
dîse Susana — ca sê ve spunu, cã Lena a séra
a fostu la mine, si mi-au spusu, cã ea mai vo-
esce sê sara in Temesiu, decãtu sê se duca dupa
gibosulu de Petrutiu. D'ar scfi ce am audîtu de
Petrutiu? Elu audîndu din petîtori, cã Lena cu

silu are sê plece dupa elu, au dîsu catra parinti,
cã lui nu-i trebuie Lena, cã Lenei nu-i e dragu
de elu, si cã elu mai voesce pe Mariutia, sor'a
lui Mitru!

— Cu atât'a e mai bine de elu, déca a dîsu
asié. Eu mai de multu l'am audîtu, cã elu pe
Mariutia o-ar luá, eu tocmai cu planulu acela
mi-bateam gandulu, ca sê-i inplinescu voi'a, —
dîse Paunu mai liniscitu.

— Si ce planu ai tu? lu-intrebà Susana!

— Dta matusia sê te duci inca astadi la
Lena. Ea e singura a casa cu mama-sa carea
tiene cu mine. Tata-seu e dusu la orasiu. Mam'a
mi-va da talerii, cari ea i-a portatu la grumadiu
in teneretie, si cari si asié totu dîce, cã-i pastré-
día pentru nor'a sa fiitore, si eu i voiu bagá intr'
unu meru, pre care Dta lu-vei predá Lenei. Déca
lu-va primí, cere de la ele merulu lui Petrutiu
care-lu vei duce Mariutiei, cu carea noi acusi ne
vomu intielege. Nainte de logodna veti duce pe
Mariutia ca sê se inschimbe in tiólele Lenei, si
Lena va vení la Dta matusia, luandu pe sine
cele a Mariutiei, si asia eu me voiu incredin-
tiá cu Len'a, Petrutiu cu Mariuti'a, si tota lu-
mea va crede cã s'a intimplatu din contra. Nu
mai Mariuti'a sê se scie bine peface. Dupa
Logodna amendóue se voru duce si inschimbá
la casa loru, si voru fi voióse pana in capetu.
Bine am ganditu Matusia?

— Bine! dar apoi cununi'a? Si óre cum
veti face cu Petrutiu! — intrebà Susana.

— Acésta voiu ispravi-o io cu Iosifu si cu
Mitru.

Tóte se pusera in lucrare cu succesulu celu
mai brileantu. Bucuria nespusa a demonstratu
Lena la audiulu planului amantelui ei, in carele
avea tóta speranti'a. D'ar neci Marutia nu s'a
spariatu. Ea bucurósa se ducea dupa Petrutiu,
cã si asie din ce cauza din ce nu, remasese féta
batrana, si ea sengura glumea de multe ori catra
amicele ei: „Io nu me maritu dupa altulu nu-
mai dupa gibosulu de Petrutiu.“ Apoi sub con-
ducerea mamei Lenei, cine ar fi si cugetatu, cã
Mariutia nu e Lena de carea de si diferea in
etate si frumsetia, si erá mai corpolenta, inse de
statura erá asemenea ca Lena, apoi albelele ce nu
facu? pe langa aceea fetele pe aici asié se in-
cingu de grosu, cãtu nu le póte omulu distinge
care e mai subtîre seu mai grósa. Apoi la lu-
mina, naintea unui preotu betranu cu ochilarii,
din sistem'a vechia, lesne a scapatu necunoscuta
Mariutia. Si asié s'a intemplatu de totu in acela
momentu, Petrutiu a incredintiatu pe Mariutia,
si Paunu pe Lena inaintea unui altu parocu, ca-
rele de si mai teneru si de sistemulu mai nou,

totusi n'a observatu acestu schimbu, fiindu că nu erá preocupatu de vre unu supositu séu suspiciune. Mai însemnandu că parintii Mariutiei se tieneau de parochi'a acestui mai betranu.

Mane dî, la audiulu vestiriloru in Beserica, totu satulu s'au uimitu, nu intr' atata că Lena se marita dupa Petrutiu, in catu ca Paunu ie pe Mariutia. Toti dîceau că asta o face Paunu in ciud'a Lenei. Cununi'a fu detiermurita peste dóue septemani, adeca pe 28. oct. din ambe partile.

V.

Inse pana la cucunía mai erau dóue pedece. Un'a erá intielegerea cu Petrutiu, carea lui Paunu i causá óre-cari ingrigiri. Alta erá castigarea licintiei de casatoria de la comitatu, de óre ce erá numai de 19. ani si supusu militiei. Dar preotulu celu mai teneru l'a asigurat, că-i va esoperá acésta, cu atâtu mai vertosu, căci ca uniculu fiu a veduvei sale mame avea si pretensiune drepta la eliberarea de militia. Aceasta licintia i-a si urmatu peste scurtu. D'ar sê vedemu pertractarea cu Petrutiu.

Erá luni sér'a in optomvre a dóu'a dî dupa logodn'a acestoru dóue parechi, o séra limpede si luminata de argintiatulu discu alu lunei. Comun'a Temesiesci resuná de doinele siedietóreloru — căci siedetórele bunai tineri si mame se tienu. — Era pe livedi resunau fluierile si norrele juniloru esîti cu vitele la pasiune, dupa ce tóta dîu'a arasera si semenasera.

Numai Paunu, Iosifu si Mitru nu cantau, ei se asiediasera sub umbr'a unei salci, ca mai bine sê póta desbate planulu loru. De odata se audî tienendu catra ei nesce boi, pe cari cantá unu clopotielu.

— Acesta e omulu nostru — dîse Paunu redicandu-se in susu, — nu trebue sê-lu cautâmu, elu vine singuru la noi.

— Ei dieu, asta e Petrutiu, cunoscu clopotielulu — dîse Iosifu. — Intr' aceea boii lui Petrutiu — căci elu erá — se insocira cu a eroiloru nostri éra Petrutiu strigá din departe :

— Mei ortaci unde sunteti? — elu nu-i observase pe cei trei la umbr'a salcei.

— Aici aici! — respunse Mitru fratele Mariutiei.

— A! tu esti mei Mitre! dar ceialalti cine sunt.

— Vina numai incóce frate Petrutiu, delocu-ti vomu spune, — strigá Paunu.

Petrutiu erá sê se departa.

Georgiu Traila.

(Va urmá.)

Suveniri din Bucuresci.

V.

(Despre invetiamentu, — fanariotii, — fratii perduti, intunereculu si — Lazaru, — instrunctiune primitiva si — universitate, — profesori romani, — politic'a si musele, foile romane, — cum se facu foile in Bucuresci, lucrari efemere, — opusetiunea si labirintulu biurouriloru, — barbati eruditi si teneri giganti.)

In privinti'a invetiamentului capital'a Romaniei se póte laudá, că a facutu inaintare fórte evidinta si din ani in ani totu mai frumosu progresédia pe calea sublima a culturai natiunale; — in secululu trecutu biét'a capitala a Tierei romanesci erá asilulu si domiciliulu greciloru fanarioti; — romanulu in cas'a sa erá strainu, — limb'a veneticiloru a alungatu limb'a tierei si natiunei din beserica si din scóla; — apoi nu e mirare că mai alesu aristocratii, cari adeca de mici aveau ocasiune buna de a invetiá, se desnatiionalisau, — ci e mirare că urmarile acelei influentie ruso-elenice nu a fost mai daunósa pentru natiune, — precum vedemu in serman'a Macedonia, unde cea mai mare parte a *fratiloru nostri* numai ca prin visu si mai aducu a minte de armaniós'a vóce a mamei — natiunei loru, — multi dintre densii neci precum si in secululu trecut cu numele acelora, ce i-au asupritu si cuceritu prin semicultur'a unei ierarchie pré neconsciintióse fatia cu chiamarea sa cea sublima de a luminá si mangaiá pre fiii sei sufletesci, — din contra calugarii si popii grecesci au latítu intunereculu bigotismului si urmarea acestei influentie reutatóse fú apoi apat'l'a natiunala, si in urma total'a desnatiionalisare a celoru mai multi romani parasi si uitati de fratii loru . . . multiamita provedintiei si tariei spirituale a fratiloru nostri de peste Carpati că ei scapara de mórtea natiunala de si erau fórte aprópe de mórmentu, inse in momentulu celu mai nimeritu s'a ivitu in Bucuresci marele Lazaru.

Acestu máre apostolu a culturai natiunale pare că a fost tramisu de provedinti'a cereasca la Bucuresci, unde in acelu tempu nu erá neci o scóla romanésca, căci tóta instrunctiunea erá manipulata de greci. — Elu incepù a dá lectiuni private, apoi cu tempulu i succese a formá o scóla normala, in carea propunea cunoscentiele elementarie. — Din acestu institutu micu s'a facutu gimnasiulu S. Sava, care esiste si pana in diu'a de adi — si asié in restempu de cateva diecenie s'au aredicatu in Bucuresci nenumerate institute private si publice pentru

Iuramentulu de incoronare.

baieti si fetitii, gimnasia si — universitate. — Césta din urma nu e completata cu tóte facultatile, dar sperâmu câ in scurtu tempu se va întregi conformu cerintieloru urgente ale tempului modernu.

Cei mai distinsi profesori la facultatea de drepturi sunt: *Boziunu*, *Boerescu* si *Costaforu*, — toti barbati pré eruditi, cari au fost si ministri, fara ca sê incete a fî profesori. — Dauna mare câ tenerimea studînte de la universitate nu pôte avé tóte manualele studieloru ce se propunu. — In asta privintia inse tenerii se ajutóra asié, câ cea mai mare parte a teneriloru trecandu la universitate sunt stenografi bineversati, apoi decopiadia prelectiunile interesante si din acele invétia; — cei ce nu sciú stenografá sunt siliti a cumperá decopiarea studieloru. — *Boerescu* a facutu acea exceptiune démna de imitatu, câ a tiparitu studiele sale, — ar fi de doritu ca si cei alalti profesori sê se nîsuiésca a imitá in asta privintia pre bravulu loru colega.

Mai in anulu trecutú am fost întielesu cu cea mai viua bucuria, cumca in Iasi se va edá *Dreptulu romanu* in limb'a romana, — nu sciú inse realizatu-s'a óre acea intentiune frumósa, câ-ci de atunci nu am mai audîtu nemica despre aparerea acelu opú asceptatu cu mare doru din tóte partîle.

Se pôte cá a cétra de sub tímpu loru foile nóstre, mai alesu cele de peste Carpati, sîndu ocupate cu evenemintele si luptele politice, pre usioru trecu cu vederea si cele mai însemnate opuri literarie.

Intr' altu chipu despre foile romane din Bucuresci trebuie sê vorbimu cu cea mai caldurósa multiamire si recunoscintia.

Acî întielegu acele organe pretióse, cari in decursulu mai multoru ani s'au luptatu pentru redeseptarea romanismului, — pentru introducerea si sustienerea vietiei constitutiunale, câ-ci fost'au si in Bucuresci destule foi atâtu straine, catu si romane, cari s'au luptatu contra intereseloru Romaniei.

De la 1848 incóce in Bucuresci au aparutu o multîme de foi romanesci, inse putiene se potú falí câ s'au potutu sustiené pe terenulu lupteloru, — între aceste mai alesu se potú numerá acele, cari voiau sê atace consciintia curata a opiniunei publice, — cari sustieneau interesele mersiaive ale particulariloru, — cu unu cuventu potemu spune, câ in Bucuresci neci o întreprindere antinatiunale nu a potutu si nu pôte avé viétia îndelungata.

Tóte foile cari au profesatu principie retrograde, cari s'au luptatu contra eliberarei tiere-

niloru, contra constitutiunei liberale, — tóte au cadiutu, au trebuitu sê péra, nu prin mórte silnica, ci prin propri'a s'a lipsa de viétia, — prin lips'a cetitoriloru si secarea isvóreloru materiale.

Astfelu de mórte negloriósa au avutu foile retrogradiloru si acele cari de si avea dóra intentiuni bune, inse puterile loru fragede au trebuitu sê se franga in lupt'a cea nematura.

De aceea apoi vedemu câ in Bucuresci acusi-acusi se vede ivindu-se cate-o fóia nóua, cu programe mari si desvoltate in cuvinte bombastice, catu ai cugetá cumcá va sê cucerésca lumea 'ntreaga, in urma cam peste cateva lune nu o mai vedi o septemana, dóue septemani — — — in fine — neci candu.

Foile din Bucuresci nu pré au datina a tramite mai antâiu foi de prenumeratiune, ci de regula se ivescu fara sê mai fî audîtu cineva de ele; — doi — trei séu mai multi ensi, cari au bani de a riscá, punu o suma anumita in cas'a redactiunei, si cu acei bani ésa fóia regulatu pana ce — nu se gata elementulu datatoriu de viétia din cassa; — déca mai picura de pe-aici, de pe colé si bani de abonamentu, apoi chiaru in bunu tempu au sositu, — câ-ci domnii redactori ai fóiei éra-si se incuragiédia si mai antâiu publica cateva apotese, séu nescari reclame favoritórie (?) zelosiloru loru.

— apoi banii au secatu de nou; — — — éra-si dfile triste pentru redactiune si publiculu cetitoriu, — articullii nu se mai scriu cu péna moiata in tinta rosateca, — ci in cernéla de fiere si veninu, vaiu si-amaru de cei ce cetescu acei articuli, — inse din norocire nu se pré cetescu sí in fine precum a aparutu, totu asié fara sgomotu se inmormentédie foile de soiulu acést'a, — ér' domnii redactori de regula radicali si opositiunali, acuma mai bogati cu cateva esperintie, cari le mai potolescu flacar'a animeloru loru, numai decatu trecu in partid'a contraria, — in locu de articullii fulminanti, scriu petitiuni pentru dobandirea vre-unui postu si asié se infunda in labirintulu biurouriloru, de unde arare ori i mai vedemu esîndu la lumina.

Cu tóte aceste in Bucuresci sunt fórté multi „barbati de litere,” între cari — cu onóre dîsu — aflâmu mai multi barbati eruditi, cea mai mare parte inse sunt teneri giganti plini de frumóse sperantie, — despre cari mai tardîu nu adîmu nemica.

Despre cele lalte foi, cari s'au bucuratu si se bucura de o viétia mai îndelungata, trebuie sê vorbimu mai de-amenuntulu cu ocasiunea mai de aprópe.

Iulianu Grozescu.

Despre ascultare si fidelitate.

I.

Ceea ce mai nainte de toate se poftesce intr'o mama de familia: este religiozitatea, si pentru ce? intr' unu din articuli precedenti s'au demonstratu. — Sê luâmu acum in socotintia partea practica a pusetiunei unei mame de familia, si deosebitu relatiunea, ce esiste intre dinsa si barbatulu seu, cu unu cuventu se o privim ca pre socia de casatoria.

Amu cetitu odata cutare istoriôra siôda; care te imfla de risu. Despre Saciani adeca, aceea a insemnatu Elianu, câ deca la dinsa s'a intemplatu vreo casatoria, mirele au mersu dupa mireasa la parintii ei, si de acolo au petrecut'o cu mare pompa catra locuinti'a sa. Ajungandu la porta — conductulu numai decâtu a statu pe locu, si jun'a parchia nainte nuntasiloru, si a multimei privitôre a inceputu a se lupta între sine, si acêsta lupta a tînutu pana unde vreo parte prin taria s'a destinsu. Deca din intemplare a fostu mirés'a mai tare, atunci ea s'a facutu „domnulu“ casei, si inca pe tota vieti'a, apoi sermanulu barbatu a avutu ce face la complimente, si a purta papucii cei galbeni presentati cu ocaziunea dîlei onomastice intru semnu de ~~respectare a supramatiei~~ supramatiei muieresci. Era deca — ~~procurator~~ ~~mai de arendulu~~ s'a intemplatu — mirele a fostu invingatoriu, astufeliu acest'a s'a facutu domnu absolutu la casa, si muiera cu ochii infipti in pamentu l'a urmaritu; — inse deca neci o parte, neci alt'a nu si-a potutu elupta antâietate, domnirea au impartit'o între sine.

Acestu dreptu a pumnului potea sê aiba trêcatu la Saciani, carii intru onôrea astorufeliu de invingeri a poterii crude serba ospetic; inse la noi la crescini nu are intielesu, ci numai pentru aceea l'am adusu nainte, ca între doue contrarie cu atâtu mai luminatu sê se vedesca deosebirea.

Crescinismulu, a carui marétia problema a fostu renascerea omenimii in societatea familiara, — care este radecin'a pomului omenimii — a restituitu acea relatiune, care din inceputu a fostu asediata, punendu pre barbatu de conducatoriulu muierii. Nu este intru acêsta nimicu vatematoriu, sêu degradatoriu pentru muiera. Deca de o parte natur'a din punctu de vedere a constitutiunii mai debile a denegatu de la dinsa dreptulu guvernârii casnice; inse de alta parte, fiindu câ e destinata a fi mama, au nu cuprinde dinsa alta imperatîa, care la parere e mai modesta decâtu a barbatului, a careia cu-

nuni de invingere, si bucurii tôte voru fi ale ei? (Lonovics „Népszertí Archaeologia“ tom. II. p. 406.)

Natur'a a desemnatu cerculu activitâtii amendororu, si numai acela e la loculu seu, carele nu turbura dispusetiunile naturii; femeia in cerculu seu neci decâtu nu e mai mica decâtu barbatulu in maretiele sale aspiratiuni. — „Apoi cum ar si poté sta in vieti'a barbatulu si muiera impreuna, si in o asié strinsa relatiune, precum poftesce vieti'a sociala, deca trupesce, si sufletesce aru fi aseminea de tari; deca muiera in consciintia debilitatii sale fisice nu s'ar lipi de celu mai tare, si daca barbatulu obositu de luptele, greutâtile, si amarele insielatiuni ale acestei vietie n'aru aflá desdaunare, mangaiare in sinulu muierii. Acêsta dependintia reciproca le léga si mai strinsu inimile.“ (Római Jellemisme p. 165).

Asié e, precum barbatulu, intocma si muiera numai la loculu seu poté coresponde destinatiunei sale, dreptu aceea pusetiunea sê nu si-olase cu usiurate de minte. Sê nu cugete, câ aiurea i s'ar siedé mai bine, acest'a numai spiritulu superbiei isvoritoriu din disordinat'a iubire de sine i poté siopti. — Fost'a? — este alta intrebare. — Frênele guvernârii nu sunt pentru femeia; aceste poftescu bracie mai tari. Dreptu aceea deca de barbatu, ca de atare asculta, nu e supusa lui in tipu servilu: starea ei e onorata, si are a mana mîi de midilôce, prin cari si-pôte usiura, si indulci subordinatiunea numai sê le intrebuintiedie; inse deca barbatulu ar pofti atare ascultare care stâ in contradicere cu preceptele ddiesci, muiera nu e datôre a ascultâ, precum neci atunci, candu vede, câ prin acest'a s'ar face dauna, ori in ce tipu, ci sêlu convinga pre barbatu despre contrariu.

Natur'a a infromsetiatu pre femeia cu gratii trupesci, care deobléga poterea barbatului; cu delicatétia, si blandétia, care infrenédia eruptiunile selbatéce a patimiloru, si le domolesce; — cu istetîme, care sufere rabda, s. a. si unde tôte aceste nu folosescu, femeia mai are o arma, — care immoie si cea mai impietruta inima de barbatu, — adeca — lacrimile. Femeia celu mai adese ori ins'a-si este caus'a, deca barbatulu o tractédia mai cu asprime; câ-ci de esemplu n'ar trebui sê-i arunce seracia, n'ar trebui sê fia cuventulu celu de pre urma totu a ei, sê-i dîca: ah tiranule! ah! nemultiamitoriule! s. a. ca aceste, din aseminea locuri apoi e esilata pacea si fericirea.

Sunt deci in dispusetiunea unei mame crescine de familia midilôce, cu cari atâtu pre

sine se p^ote ajut^á, câtu si asupra binelui comu-
nu p^ote eserce mare influentia.

II.

Alta regula de viétia, ce o prescrié mame-
loru de familia S. Pavel ap. se referesce la fide-
litate. Acést'a stá intr' aceea, ca cei casatoriti
neci pe de parte sê nu fia cu cineva in vre o
relatiune. Casatoritii cei fideli incungiura t^ota
ocasiunea, prin care li s'aru primesduí fidelitatea.
Cei casatoriti totudéuna asié sê-si intipuiésca, câ
numai ei singuri sunt in lume; nesuiésca-se a
placé unulu altuia, éra placerea altora numai
singuru din vanitaté sê nu o venedie.

Altu cum si acea e de a se luá in socotin-
tia, ca din o extremitate sê nu cada in alta, in-
tielegu „zelotipia,” candu o parte din cei casa-
toriti f^orte si-teme sociulu si ar voi, ca cu altulu
neci sê vorbésca, séu se privésca. — Cei ce pa-
timescu de asta bóla sunt f^orte nefericiti; unii
ca acestia n'au neci candu, si nicairi odihna,
totudéuna suspicionédia, in t^ote vedu ceva reu.
— Aici si peste voia mi-aducu a minte de cu-
tare femeia, naintea careia barbatulu seu érá
suspectu de infidelitate, singuru din acea cauza
câ acela f^orte adese recitá psalmii S. David su-
natori despre pocaintia. — E ceva ridiculosu,
~~deca cei casatoriti fara de neci o cauza fundata,~~
si fara de neci o indreptare, singuru dupa né-
curi pornindu incepu a se suspiciuná, si-si cau-
sédia sie-si neplaceri

Fidelitatea se nasce in minutulu, in care
s'a legatu casatorí'a, si tiene pana unde-i des-
partiesce sap'a si sapoiulu. In trupulu omului
sunt medularie atátu de gingasie, in câtu cea
mai mica sgarietura inca le strica si p^ote fi peri-
culósa de m^orte; astufeliu éste si fidelitatea, fe-
riti-ve macaru si umbr'a ei a o vatemá toema si
cu cuventulu, cu atátu mai virtosu cu fapt'a;
câ-ci din contra potu sê tiena consiliu cei mai
renumiti medici europeni asupra-i, ran'a suspi-
ciunei neci candu nu o voru poté vindecá, ani-
m'a partii vatemate a caditu in uscatiune,
si acésta o va róde pe linu, precum róde rugi-
n'a ferulu. — Naiea ca sê se cufunde, numai
ceva trebue sê fia gaurita, precum si din veninu
numai pucina dósa se poftesce, ca sê omora. Fi-
delitatea casatoritiloru nu numai in dfilele cele
senine trebue sê inflorésca, ci sê se estinda preste
t^ote impregiurárele vietiei, intre cari mii de oca-
siuni se imbiie pentru de a poté dovedí fide-
litatea. Nu va fi aici neinteresatu a cetí urmatórea
istorióra.

Imperatulu Conradu III. a strimtoritu pre
inimiculu seu printiulu Velf intr'o cetate f^orte

tare, si a luat'o sub asediu, amenintiandu-lu, câ
de va cuprinde cetatea, o va derimá pana la pa-
mentu, si nu va agratiá pe nimene. Ce audíndu
muerile din cetate, s'au superatu f^orte, si trami-
tiendu solie la imperatulu infuriatu, l'au rogatu
de aceea, ca de óra-ce dinsele nu sunt caus'a
inimicitiei, cu atátu mai pucinu s'a resc^olatu
vre odata cu arme asupra lui sê le lasc libere,
si barem atáta sê le conceda, câtu fia-care fe-
mei'a sê duca cu sine afara din cetate, ceea ce
in lume le este mai pre susu pretiuitu. Impera-
tulu n'a potutu sê resiste acestei rogári a feme-
loru, fiindu nainte curiosu a sci, câ óre ce voru
sê duca acele cu sine? — abunaséma — cu-
getá intru sine — merinde ceva vesminte de
lucsu, si alte pretfóse, fara de care nu potu sê
fia. — Inse nu s'a potutu de ajunsu mirá, si
stá uimitu, candu la esíre vede câ fia-care fe-
meia — neluandu afara neci pre princesa — si
duce barbatulu seu in spate. — Intru acésta
uimire i s'au umplutu ochii de lacrimi, n'au po-
tutu mai indelungatu sê privésca acést'a scena,
a agratiatu pre toti si si-au restrasu armat'a de
sub cetate. — Raru esemplu acesta a fidelitáti,
care a demustratu, câ femeia pe suprafaci'a pa-
mentului nu are mai pretfósu tesauru, decátu
pre barbatulu seu.

afía s'au pagani! — Tigranes, regele armeniloru
cu muierea sa din preuna au devenitu in capti-
vitatea regelui persianu Cyru, pierdiendu-si si
imperatí'a. — Acésta fiindu omu cu inima bu-
na, candu a vediutu, câ ce parechia de ómeni
bravi i-a devenitu in mana, nevrendu óresi-cum
inca s'a intristatu, si nu i-au despartitu de catra
olalta — aveudu odata voie buna, i-a cercetatu
si intr' unu tonu aspru agraindu-lu pre Tigranes,
l'a intrebatu, câ ce ar da lui Cyru, de i-ar lasá
libera muierea. — Tigranes a fostu omu cura-
giosu, aceea intrebare inse i-au nimeritu de a
dreptulu anim'a, n'au fostu pregatitu la ea, deci
f^orte patrundiotoriu a respunsu: „T^ota impera-
tí'a mea.” Sermane omule! díse Cyru, impera-
tí'a ta nu o poti da, câ-ci aceea acum de mul-
tu o-amu cuprinsu.” — „E dreptu — respunse
Tigranes imperatí'a mea o-ai cuprinsu, inse ia
acum jertfa pentru muierea mea aceea, ce pana
acum mi-ai lasatu adeca viétia, si atunci mi-
va fi dulce si m^ortea in acea convingere câ ea
va fi libera.” — La acestu respunsu érase n'au
fostu pregatitu Cyru, si acum vení rendulu la
elu, ca sê fia adancu patrunsu. „E bine muie-
rea ta din acestu minutu e libera, tfe ti-lasu vié-
ti'a, câ precum vedu, aceea si de altmentre nu
este a ta, ci a muierii tale, apoi aceea a o rapí

nu s'ar cuveni, si ca sê aveti din ce traî, ti-redau imperati'a."

A trecutu unu tempu indelungatu, pana candu si-au adusu trebile in rendu; odata Tigra-nes intre convorbiri a eschiamatu: „Cyru nu numai e omu frumosu, ci si nobilu la anima, cum ti-a placutu dulcea mea?“ — Neci cum, respunse muierea, câ-ci eu neci nu l'am vediutu macaru odata. — „Cum se pôte acêsta — dîse barbatulu — dara intr' atât'a tempu unde ti-a fostu ochii.“ Eu, dîse muierea, sub totu restempulu acela mi-am tientitu ochii spre acela, carele pentru mine a fostu gata a-si pierde nu numai imperati'a, ci si insu-si vieti'a.

De unde se vede, câ cei casatoriti sunt detori a se intocmi asié ca sê dobandésca stim'a si amórea unulu altuia pana la cea mai depre urma resuflare.

Vasilu Popu.

UNU SUSPINU.

Serman'a mea natiune, ce trista-e sórtea ta . . . !
Tu esti unu agru verde, dar' plinu de maracini;
O planta ce inclina palita fruntea sa
Candu viermii se aduna de-o rodu la radecini.

Pre fiii cei mai vitregi, bastardi si renegati
Nutrescu cu fragedime la pieptulu teu mumescu.
Acestia ca si pafi selbateci ingrasati
Candu creşcu a loru aripe atunci te parasescu

Dar' nu-e destulu atât'a . . . in castrulu inimicu
Preparu veninulu ageru din fiere si ocetu.
In ost'a-si spela arm'a. Sub masce de „amicu“
Se 'ntorcu apoi, crudelii, si ti-o indrepta 'n pieptu.

Dar' ada Dómne tempulu ca agrii se-i rarimu
De spini, de polomide, de-aceste maracini;
Er plant'a intristata de totu s'o curatîmu,
De viermii ce consuma a sale radecini.

Si-atunci natiune draga frumosu vei infori,
Ca Cedrulu celu din munte asié vei prosperá;
Candu numai fiii sinceri la sinu-ti vei primi
Si pieptulu teu de mama pe acestia-i va-laptá.

Viena in 15 maiu 1867.

Ioane Vulcau.

CE E NOU?

— (De la diet'a Ungariei.) In siedintiele din urma afara de verificatiuni n'a pré fost alte obiecte spre desbatere, dar si aceste séu intemplatu fara neci o desbatere. Pe langa aceste atâtu din cas'a reprezentantiloru, catu si din a magnatiloru s'au alesu membri pentru o

comisiune carea sê consemne tóte momintele actului de incoronare. Dlu Babesiu urgitandu total'a despartire a ierarhiei rom. resaritene de cea serbésca totu de odata a insinuat si o petitiune a unei comune romane din cottulu Torontalu, carea asidere e inca totu sub ierarhi'a straina. — In siedinti'a de vineri s'a desbatutu propunerea lui C. Tisza in privinti'a ajutorarei honvediloru din 1848, a veduveloru si orfaniloru loru; — desbaterea acestei propuneri a fost fórte infocata si in fine a cadiatu fiindu spriginita numai de cei mai ultra-isti magiari. Mileticiu (serbu) inca a partinit'o, inse cu acea adaugere momentósa si fórte drépta, ca nu numai honvedii magiari, ci toti acei luptatari sê se ajutore prin tiéra, cari au luat parte in luptele din 1848 fara deosebire câ in care tabera s'au luptatu. Firesce câ acêsta a disgustatu pre magiari, deórece ei voiescu sê ajutore numai pre revoltantii magiari, ér cei ce s'au luptatu pentru natiunalitate si aপরera loru — sunt partinitórii reactiunei!

* * (Solenitátile incoronârii) se finira. In capital'a Ungariei éra si linisce. Strainii se rentornara catra casa. Aristocrati'a se departá la sate si la scaldi. Tóte cele scadiura, numai pretiurile mancáriloru prin ospetârii nu. Diet'a tiene numai siedintie scurte, si — precum se vorbesce — cu finea acestei luni se va amaná pana la tótna.

* * (Maj. Sa imperatulu,) — precum foile din Viena scriu — pe la 15 juliu va caletori la Paris, si dupa petrecere de o luna se va rentorná, la Bud'a, unde impreuna cu imperatés'a va participá la conductulu din diu'a stlui Stefanu.

* * (Maj. Sa imperatés'a) éra si a patitu o nenorocire. A nume cetimu in foi, câ cumnatulu Maj. Sale, principele Masimilianu Thurn-Taxis a repausatu la Karlsbad.

* * (La Prag'a) nu de multu s'a intemplatu unu cravalu de totu originalu. Cutare pruncotanu a furatu orologiulu unui politiaiu, unu altu politiaiu inse observá acêsta si lu-prinse. La sbierarea talhariului se aduná o multíme de ómeni, si mai multi incepura a-lu partini, pentru câ politiaiuulu care lu-prinse, lu-batea. Poporulu pretindea pedepsirea politiaiuului, câ-ci — diceau ei — cum pôte sê grigésca acela de averile altuia, carele neci de ale sale nu pôte grigi? Poporulu se aduná totu mai tare si pruncotanulu — scapá

* * (O scena infiorátore) s'a intemplatu in suburbiulu Fabricu alu Timisiórei. Unu pitariu si cu soci'a sa au junghiatu in septeman'a trecuta luni pe marti la dóue óre dupa miediulu noptii doi pruncuti ai loru, unulu de doi ani si diumetate, altulu de unulu. Fetiti'a loru de optu ani numai prin fuga prin ferésta a scapatu de sórtea fratiloru sei. Ucidietorii parinti seversîndu-si grozav'a loru fapta, insii si si au taiatu vénele de la mani si picióre, far' a fi moritu pan' acumu. Corespundintele nostru care ni scrié aceste, mai amintesce, câ pe acolo se dice, cumca parintii ucidietori aru fi comisú fapt'a acêsta infiorátore din desperare, la care i-a adusu lips'a si ne ajungerea de a se mai poté sustiené.

* * (Cine a aprinsu puntea de la Blasiu?) La intrebarea acêsta unu corespunde alu Gazetei respunde astfelu: Noi intrebaramu pe pastorii de oi, cari si-aveau acolo turmele. Ei ne marturisira: Noi nu scimu nimicu fára amu vediutu, candu a trecutu pe aici baronulu din Panadea si cu mai multi unguri cu carutie si calari, câ indata ce au trecutu podulu a inceputu a fumegá si a flacará, si noi ne-amu apucutu de stinsu. Carutielle nu

se oprira si din ce in ce mergeau totu mai tare. Unu altu corespundinte totu alu Gazetei scrie, că la Blasiu inainte de sosirea comisariului regescu se latise faim'a că magiarii voru petrece pre Esc. Sa in laintru sub flamure cu inscriptiunea: Unio vagy halál! In 30 maiu fu tērgu la Blasiu si multi straini se adunara, de odata se audí că puntea de la Tērnava mica, peste care erá sē tréca comisariulu, s'a aprinsu si arde. Din templare caus'a aprinderii usioru se pōte esplicá, pentru că uscatiunea erá fōrte mare, la capetulu podului erau multe franture de paia, si ómeni cu pipe si sugári tocmá trecusera fōrte multi pe acolo. Dara cu esplicarea acést'a multi nu se indestulescu, ci pentru dñu'a, in care s'a intemplatu, dñu că foculu s'a escatu din reutate si a nume pentru ca sē compromitia pe romani. Astfelu fiindu proprietariulu podului Esc. Sa parintele mitropolitu, o persóna asié placuta inaintea romaniloru, nime nu pōte presupune sē se afle romanu, carele sē faca Esc. sale superare si dauna. Cercetarea s'a inceputu.

* * (Esc. S. par. mitr. Siaguna) marti demaneti'a a plecatu din Pest'a catra casa.

* * (Episcopulu romanu din Oradea mare) in septeman'a trecuta a caletoritu la Rom'a.

Literatura si arte.

* * (Societatea literaria din Bucuresci) — precum scrie „Romanulu“ — se va aduná in 1 augustu si inca prin decretu cu datulu 29 maiu 1867, aprobandu-se diurnalulu consiliului de ministri incheiatu in siedinti'a din 27 maiu. Cu bucuria publicámu scirea acést'a, pentru că suntemu convinsi, cumca lucrările acestei societati au sē formede epoca in istori'a literaturii nōstre. Chiar audímu, că dñu Romanu pe tempulu petrecerii sale acolo va tiené conferintie publice despre literatura romana. Inca una! De óra ce unulu dintre membri din Bucovin'a Dr. Dimutrovitia a repausatu, dñu ministru n'ar poté nimeri mai bine, decâtu chiamandu in loculu acestuia pe invetiatalu limbistu dñu Sbiera.

* * (Escriere de premii.) Fia carui omu inteleginte, dar' mai alesu sotietatiloru, ce-si propunu scopuri mai nalte de urmaritu li place fōrte multu a vedé propasiri repedi si serióse in tóte ramurile sciintiei séu culturai omenesci. Dar' fia ce innaintare de felulu acestu cere neaparatu sacrificie si de tempu si de repausu. Nu incupe indoieila, că ostene'l'a, munc'a si sacrificiele unui omu numai atuncia devinu statornice, necurmate, numai atuncia se intarescu si se inmultiescu, cand afla vre o apretuire, vre o respata, fia ea materiala ori numai morala chiar. La noi in Bucovin'a mai cu sama, unde se afla pré putñi ómeni de sciintia, carii sē devina producatori literari, la noi, unde sunt asié de putñi amatori de cetire, incātu producatoriulu literariu nu pōte contá neci chiar la desdaunarea speseloru tipariului necum inca la vre o respata materiala pentru sacrificiele cele multe si mari, ce le aduce scriind câte ce-va spre folosulu publicu, la noi in Bucovina, dñu mai mult decâtu ori unde sunt de neaparata trebuintia rasplatiri materiale si morale pentru incercari de producere literarie. Radiemandu-se pe aceste considerari, adunarea generala a Societati pentru literatur'a si cultur'a romana din Bucovina in sedintia sa dintr'a 11/23-i ianuariu 1867 dupa putñele mijloce, de cari pōte ea dispune, a preliminaru sum'a de 200 fl. v. a. pentru premiarea celor mai insemnate lucrări literarie ce se voru tramite din Bucovina Comitetalu Societati

spre de judecare. Aducandu la indeplinire concludulu adunării generale, Comitetalu Societati si-face onóre, de a provocá pre toti aceia, cari se ocupa cu scrieri literarie originale folositorie, de a i le tramite pre acestea pana 'n finea lui noemvre a. e. spre de judecare. Dupa cumpenitata si reusit'a scrierii, ea se va premiá dupa chipsuinti'a Comitetalu séu banesce séu numai prin amintire laudatoaria in „Focea Societati.“ Pe langa acésta Comitetalu Societati se dechiara gata cu incuviintiarea autoriulu de a tipari pe spesele Societati produsulu lui literariu, lasandu autoriulu prisosulu ce ar resultá din vendiare dupa acoperirea speseloru tiparirii. Ori ce scriere originala, fie ea sciintiala ori beletristica pōte concurge la premiare, chiar si scrieri, cari tratédia seriosu in modu meritoricu cestitiuni spetiale de interesu vitalu, precum: despre scólele poporale, despre agricultur'a romana, despre meseriile romanesce, despre matasaritu, albinatu, despre pomologia si a. Comitetalu Societati ar vedé cu placere concurendu o culegere de arii romanesce din Bucovina, séu cantece natiunale asiEDIATE in note (in cvarteturi etc.), séu si altu feliu de scrieri musicale; mai departe carti scolastice poporale, intocmite dupa metodele cele mai bune, carti pentru premiarea copiiloru si altele de asemenea. Descrieri de vechiatii istorice din Bucovina, de locuri istorice cu traditiunile loru poporale, de datine poporale cu esplicatiunea loru, culegeri de numiri poporale romanesce de plante, de animale, de minerale, si a. vor fi asemenea binevenite. Comitetalu Societati.

Din strainetate.

— (A dóu'a cununia cu muiera sa!) Domnulu M. B. in statele unite senatoru din Indiana casatoritu la New York. Muiera sa lu asteptá trei — lu asteptá siese luni; catra capetulu lunei a siese a scrisu barbatului seu, că in restimpu de díce díle sē re'ntorne, că-ci la din contra si-va mediloci „divorce-bill“ contra lui. — M. B. peste o luna la mediulu noptii ajunge a casa, si bate la usia. — „Cine-e?“ — intrebá muiera. — „Eu sum.“ — „Nu vreu sē te vedu.“ — „Rabdare, iertare că-ci am lucratu pentru imbunatatirea sortei nōstre.“ — „Eu nu-su mai multu soci'a domniei tale, in acestu tempu nici o femeiea de omenia nu pōte sē primésca pre unu strainu, crutia-mi domnule numele pentruca eu voiescu inca a me maritá“ — „Cum sē pōte acésta?“ — „M'am folositu de dreptulu meu, domnia ta in restempu de siese luni ai locuitu afara de statulu Indian'a, eu am cerutu divortiu de la senatu, si am dobanditu, deci departédia-te.“ — „Nemultiamitoria.“ M. B. se afla la Seward secretariulu de statulu in Washington. — „Spune-mi amice, díse Seward, cum poti petrece fara de muiera? „Nu-mi afiu pe placere in Washington?“ — „Neci in Indian'a, loculu nascerei tale?“ — „Dreptu ai, manedí voiú sē caletorescu acolo.“ — M. B. aieve s'a dusu in Indian'a si peste o luna intra la Seward cu soci'a sa impreuna, acesta lu-agraiesce: „Ddieu te-a adusu, te-ai casatoritu?“ — „Banu, ci numai m'am recasatoritu, că-ci muiera mea in restempulu departarei mele s'a despartitu de mine, si acum a dóua ora ne casatorimu.“

— (Mill Stuart,) carele-precum scimu — nu demultu a vorbitu in parlamentulu anglesu pentru dreptulu de votisare a femeieloru, firescu că indata s'a facutu persóna grata 'naintea seculu frumosu. Portre-

tulu seu s'a imprăsciatu in mii si mii de esemplare între damele din Angli'a, si fôrte multu vorbescu despre densulu. Din tôte partile i trimitu femeiele adrese de multiamita, atātu de la persône private, câtu si de la institute si asociatiuni publice a le dameloru. Indata dupa ce a tîenutu vorbirea intru apărarea dreptuiloru femeiesci a mersu o multîme de matrône préstimate si au facutu vediuta oratorului liberalu; — patru dîle totu au tîenutu aceste vediute, si de atunci neincetatu e partasiu de mai multe donuri frumöse si alte surprîderi. Inse pe langa aceste ovatiuni, a primitu epistole, cari se espeptoredia crancenu in contra lui. Firesce, câ ceste din urma sunt scrise de barbati, cari odatu cu capulu nu voiescu emanciparea femeieloru. Intr'o demanția Mill Stuart s'a pomenitu, câ pôrt'a locuintiei e acoperita de caricature si versuri batjocuritorie, între aceste erá o caricatura a lui facandu-lu imbracatu ca o baba betrana in mana cu o lingura mare.

— (*Rudenia intra Napoleonu III. si sultanulu Abdul-Azizu.*) Scimu câ sultanulu inca va merge la Paris, acêta impregiurare a indemnatu foile franceze ca sê se ocupe cu genealogi'a stralucitului domnitoriu alu credinciosiloru adevérati. Asié cetimu in o reproducere din cartea lui Dancy: „*Histoire de la Martinique*“, cumca la anulu 1788 domnisiór'a Dubucde Rivry, o creola frumösa de 16 ani, dupa ce si-a finitu educatiunea in Franci'a, s'a pusu pe o naia franceza pentru a renturná la Martinique. Inse nai'a cêst'a fî cucerita prin nesce corsari de mare si au dus'o la Algeri'a. Dsiór'a Rivry posiedea frumsetia extraordinaria si din tóta portarea ei demustrá câ posiede si semtieminte nobile, prin urmare beifulu din Algeri'a nu s'a tîenutu de demnu ca sê domnésca asupra unei fiintie atātu de perfekte, ci a donat'o marelui sultanu Selim III. — Creol'a frumösa intr' adevéru cucerí anim'a sultanului, inse intrandu in haremulu stralucitu, si-a scíutu pastrá noblet'i'a sa spirituala, prin carea préusioru a exerciatu influentia mare asupra domnului ei. Si acêta influentia totu de un'a a fost salutaria. La an. 1808 sosindu generalulu Sebastiani la Constantinopolu, floti'a anglesa a trecutulu prin Dardanele si a statiu-natu 'naintea Cornului de auru. In urmarea cêst'a turcii desperasera, dar atunci se ivi sultanin'a, dsiór'a Rivry carea a inspiratu energia in Selim. — Actiunea de aprerare erá condusa de consululu Franciei, si floti'a anglesa curendu fu silita a se retrage din 'naintea baterieloru turcesci. — Acêta dsióra ingeniosá a fost verisióra bunului dsiór'a Tascher de la Pagerie, mai tardíu imperatés'a Iosefin'a; fet'a Iosefinei a fost H. Ortensi'a, mam'a lui Napoleonu III. — ér sultanulu de-acuma Abdul-Aziz si trage originea de la Selim, prin urmare imperatulu francesiloru e in rudenia cu Abdul-Aziz.

— (*Contele Bismark*) fiindu in Paris n'a luat parte la tôte festivitatile si déca numai a potutu, pré bucurosu s'a retrasu, sér'a o petrecea departe de petrekerile stralucite si sgomotöse. — Intr'o séra se potea vedé cu omu privatu, care nu e in stare a modificá cart'a Europei, siediendu intr'o bereria vienesa langa paharulu cu bere.

— (*In locu da sciuca — o fêta.*) Nu de multu o fêta din Säckingen in Baden s'a dusu pe malulu Rinului câ sê adune flori, cu acea ocaziune biet'a fêta a cadiutu in apa fara sê fia sciutu cineva de ea. — In apropiere erá unu pescariu, carele chiaru si-aruncá mreji'a pen-

tru ca sê prinda pesce si indata semti, câ mreji'a e incarcata tare, deci o scöse iute din apa si — nu erá neci o sciuca batar, ci fêt'a ce cadiu 'nainte in apa. — Fêt'a reveni la vietia si acuma traiesce sanetösa.

— (*O consvatuire joviala*) s'a tîenutu in dîlele aceste pe pamentulu marei Britanie, la care numai damele au luat parte. Intre alte objecte de desbatere a fost si întrebarea fôrte ponderösa, câ öre damele sê mai pôrte — *Chignon*? Préstimat'a adunare a decisu cu majoritate absoluta, cumca pentru totu de una sê se pôrte acea tufa de peru. O vorbitöre tenera cam aceste a vorbitu: „Scimu bine câ barbatii au facutu încercári peste încercári de desgustare pentru ca sê ne lasâmu de acêta decóre a dameloru, de care noi nu ne potemu lasá fara ca sê nu ne facemu de risu. Noi trebuie sê demustrâmu barbatiloru cumca noi potemu face aceea ce ni place nöue (aplause frenetice.) Dar nu pôte esiste ceva mai frumosu, mai placutu decātu unu chignon? — nu! — dreptu aceea noi lu vomu portá si de aci in colo, apoi dîca lumea rea, ce va vré.“ — Din tôte partile se audîra aprobari si dómn'a presiedinte consultandu adunarea, se decide ca chignonulu sê remana. — Si apoi tôte au juratu câ voru remané credinöse — chignonului. — O fericitu chignon nefericitu!

— (*Imperatulu Maximilianu*) intr' adevéru traiesce inse e inaintea tribunalului militarescu inaintea caruia a reclamatu ca sê-lu judece congresulu natiunalu, — se dîce câ tribunalulu acêst'a la espatriatu. Scirile mai próspete spunu câ imperatulu sê fia si plecatu spre Europa.

— (*Despre Napoleonu*) se vorbesce cumca in dîlele aceste ar fi fost apröpe de mörte si de aceea chiaru si acuma domnesce o neodihire generala in tóta Francia. Adeca s'a latítu scirea fatala, cumca cu ocaziunea atentatului facutu contra imperatului Russiei Napoleonu sê fia fost nimeritu de unu glontiu si inca apröpe de anima inse imperatulu n'a voitu sê marturisésca ranirea sa pana ce öspele mare e in Paris, acuma inse a trebuitu sê se retraga de la tôte festivitatile si petrekerile sgomotöse. — Dar pôte câ acêta retragere mai cu dreptu cuventu se pôte esplicá prin aceea, câ petrekerile sgomotöse ce le-a datu in onörea óspetiloru incoronati l'au obositu si de aceea poftesce odihnia pentru restaurare. Lumea inse de locu e gata a scorni scirile fatale, ce credemu câ s'oru desminti catu de curendu.

Feliurite.

— (*Unu diluviu nou.*) Unu astronomu din Spania, care abunasema n'a avutu alt'a ce face, mai decurendu a prorocitu cumca in scurtu tempu va fi unu potopu, séu diluviu nou, candu asupra Madridului ap'a va avé o 'naltîme de 90 millimetre, ér' asupra Parisului si Londrei de 130—140 millimetre. — Indesiertu s'a nisuitu vestitululu astronomu ca sê inspaimantedie omenimea cu acêta prorocire, câ-ci acuma sunt destule corabie, nu ca in tempulu lui Noe.

— (*Din Americ'a*) adeseori se audu sciri despre unele eveneminte fôrte caracteristice si curiöse. Mai decurendu cetimu, câ o fêta indiana de 19 ani observandu cumca amantele ei are intentiunea ca s'o parasésca, ea si-resbuná pentru acea necredintia asié, câ n'a desperatu, ci s'a incuragiatu si luandu unu revolveru incarcatu cu sine, s'a dusu la tenerulu necredin-

tiosu si prin amenintari de mörte l'a silitu sê mörge cu ea la preotulu, unde s'au cununatu indata. Bietulu teneru a fost silitu sê se invoiesca la acestu actu de sila, fêt'a a platitu pretiulu pentru cununia si apoi a lasatu tenerulu in pace, câ-ci ea numai a voitu sê fia „*legalizata*“ naintea opiniunei publice.

— (*O dōmna ingeniose.*) Emiliu Girardin marele publicistu alu Franciei trecandu in opusetiune, indata s'a facutu renumitu si fōiá s'a redigéta dupa o metoda noua se latí forte tare, câ-ci scirile politice scrise intr' unu stilu interesantu si cam picantu, precum si publicarea fōișorei de romanuri au atrasu multimea cetitoriloru. La an. 1839 si 40 inse abonantii sei incepura a parasi fōi'a, si ar fi incetatu abunaséma déca nu o ar fi salvatu — o dama ingenioasa, pe carea n'o cunescea nime, neci chiaru redactorulu nu sciea, cine i scie interesantele: „Epistole din Paris“ cari numai de catu readuná abonantii desertati si mari partinitorii fōiei peste mesura. Manuscriptulu interesantu venea regulatu in tōta sambat'a si aparea in luna viitoare. Onorariu nu cerea dōmn'a Vicomte de Launay (asié se numea), ci numai aceea a poffitu ca nime sê nu se interesedie de persón'a ei. — Prin acést'a „Presse“ erá cea mai cetita fōia, — trecea in vreo 80,000 de esemplarie. In urmarea acestui norocu mare Girardin erá onoratu cu titl'a: „Napoleonulu diurnalisticiei,“ dar mai tardíu totu despre dinsulu s'a dísu, cumca: „il avait son Waterloo, comme le grand empereur.“ (Si elu a avutu Waterloulu seu ca marele imperatu.) Acestu Waterloo a fostu chiaru acea fōișora interesanta, ca-ci intr' o lune nu au aparutu epistolele interesante, publiculu acceptá cu nerabdare si reclamá epistolele din Paris, bietulu redactoru desperá, cu atât'a mai alesu, câ-ci si iubít'a sa socia erá forte morbōsa, carea vedendu machinirea barbatului ei cu pucine ore nainte de mörte a provocatu pre Girardin sê scirie ce i va dictá, eu se supuse dorintiei sociei sale si cu mirare cunoscu in socia sa pre ingenioasa „Vicomte de Launay.“ Acést'a a fost cea din urma epistola a ei.

— (*Ce e amorulu?*) Óre cine definiá conceptulu amorului in urmatórele: Amorulu e idealitatea realitatei a unei particule din totalitatea fíintiei nefinite, impreunata cu capuditatea carnității intre eu si tu câ-ci eu si tu e — *eu*, adeca — amorulu!

— (*Déca nu-e altulu mai bunu!*) Tōte rudeniele au infruntatu pre o dsióra pentru câ acést'a a voitu sê se marite dupa unu teneru nu pré de laudatu. — „E unu netrebnicu, — unu nimene, — unu sarantocu, — unu uritulu lumei.“ — dísera toti din tōte partile, dar dsió-r'a intielépta nu veni in perplesitate ci li díse: „Asié, dreptu aveti câ e uritulu lumei, inse — aduceti-mi altulu mai frumosu?“ — Rudeniele indata au tacutu.

— (*Cununia grabnica*) In dílele trecute caletori pe calea ferata o dsióra tenera, langa ea siedea unu teneru. Ambii aveau sê mörge la espusetiunea de la Paris. Abea porní trenulu din Strassburg tenerii incepura a conversá cu focu, peste ceteva ore se facura cunoscuti si ajungandu la Paris, in locu sê grabésca la espusetiune, mai antáiu s'au dusu — sê se cunune. Schimbara anelele, au juratu credintia si peste dóue ore

in Paris nime nu erá mai fericitu ca tenerii cununati.

— (*Ce e mai usioru?*) Nu demultu s'a omoritu unu teneru din Germani'a. La dinsulu s'a affatu o epistola adresata unei dōmne, carea i-a fost necredintioasa. In acesta epistola intre altele facú si urmatórele intrebari: „Ce e mai usióra ca pén'a? — Pulverea. De catu pulverea? — ventulu. De catu ventulu? — Muierea. De catu muierea? — *Nemica!*“

Gacitura numerica.

J. S. Alatanu.

- 14.21.7.10.22.2. Proprietatea corpului víu;
11.21.14.8.19.1.11.20.2. Unu satu nu departe de Sábú;
11.18.3.15.2. Intru multi ani sê traiésca;
2.13.8.11.21.12. Intre romani sê nfflorésca;
16.2.5.9. E regin'a negrei nopti;
4.19.6.11.21. Argintu si-auru pentru toti.
1-22. } Sê staruimu cu infocare
} Pentru a ei conservare,
} Câ-ci de nu, vomu fi pierduti
} Si in altu neamu prefacuti!

Deslegarea gâciturei numerice din nr. 22. „Ega-l'a indreptatre.“ Deslegare buna primiramu de la dōmnele si domnisiórele: Gizella Pelle n. Catóca, Iosifa Philimonu, Iuliana Petri, Ida Opreanu, Emilia Cadariu, Luisa Murgu n. Balcu, si de la dōmnii ~~Radu~~ ~~Stancu~~ ~~Georgiu~~ ~~Dumitru~~ ~~Georgiu~~ ~~Al. Popoviciu~~, Ioanu Opreanu, Iancu Miculescu.

Indreptare. La subscrierea ilustratiunei in locu de: „Juramentulu...“ sê se cetésa — Juramentulu...

POST'A REDACTIUNEI.

Ne rogamu de st. nostri prenumeranti sê-si renoiésca abonamintale câtu mai curendu, câ-ci fōi'a nōstra constandu-ni spese enorme nu potemu tipari multe esemplare de prisosu, si asié usioru se póte intemplá — precum s'a intemplatu si in semestrulu antáiu — ca mai tardíu nu vomu poté sierbí eu esemplare complete. Totodata ne rogámu, ca sê laticésca fōi'a nōstra intre cunoscutii loru.

Viena. Suveica. Tramite-mi si portretulu acela, lu-voin publicá cu bucuria.

Lugoslú. S. B. P. Gâcitur'a aceea va esi.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**